

Stora Enson yhtiökokous 22.3.2005

Hyvää iltapäivää, arvoisat naiset ja herrat!

Nimeni on Janne Saijets. Olen osakkeenomistaja Matti Liimataisen avustajana puhumassa aloitteesta.

Olen kotoisin Inarista ja asun nykyään Tampereella. Aloin ottaa kantaa kansalais-/saamelaisaktivistina Inarin metsienkäyttöristiriitaan, kun huomasin sukulaisteni ja kotiseutuni tuttujen pelkäävän tulevaisuutensa puolesta poronhoidossa.

Valtion hienoista puheista huolimatta hakkuiden vaikutukset ovat levinneet yhä laajemmalle tuhoten tärkeitä porojen talvilaitumia. Hakkuut keskittyvät ennen kaikkea niille kaikista parhaimmille talvilaitumille, jotka ovat porojen selviämisen pullonkaula, ja joiden perusteella MMM asettaa suurimmat sallitut poromäärät, jotka ovat kohtuullisen suoraan verrannolliset poronhoidon työpaikkojen lukumäärään.

Kotiseudullani Angelissa Muotkatunturin paliskunnassa on eteläosassa suuri Lemmenjoen kansallispuisto ja paliskunnan pohjoisosassa on Muotkatunturin erämaa. Vaikka MH:n mukaan paliskunnan valtion maiden pinta-alasta on vain 6% talouskäytössä, ne sisältävät tärkeimmät osat kevättalven laitumista. Niiden hakkuut ovat tuhonneet jo paliskunnan luontaisen laidunkierron ja vähentäneet laidunvaroja siinä määrin, että kovan talven sattuessa kannattavuusrajan ylittävän ruokinnan aloittaminen voi olla välttämätöntä. Parasta talvilaidunta oli ennen Paadarskaidi, joka nyt on raskaasti hakattu, ja jossa Greenpeacen metsäleiri sijaitsee.

Metsäsektorin ja valtion suunnalta on aina peräänkuulutettu paikallista ratkaisua kuten nytkin. Se ei ole tähän päivään asti onnistunut, koska poronhoitajia ei ole kuunneltu tosissaan. Metsähallitus on omalla osallistavalla prosessillaan ja sidosryhmävalinnallaan demokratisoinut paliskunnat ulos päätöksenteosta. Esimerkiksi viime Luonnonvarasuunnitelman teossa oli Inarin paikallistyöryhmässä yksi ainoa paliskuntien edustaja 24 jäsenen joukossa. Eikä maankäytön päätöksentekoprosesseissa muillakaan tasoilla tarkastella paliskuntien kanssa, mikä on esim. se hakkaamaton metsän määrä, joka lakisääteisesti turvaisi poronhoidon harjoittamisen edellytykset. Myönteistä on viime viikkojen kehityksessä se, että Stora Enson pyyntö sai MH:n lopettamaan ostot tietyissä paliskuntien rajaamissa laidunmetsissä. Yhtiön vaikutusvalta on saanut asioita etenemään tavalla, mitä ei ole promiehet toistaiseksi valtion kanssa saatu aikaiseksi.

Poronhoito työllistää nimenomaan Inarin sivukylä, joissa pääosa poronhoitajista asuu. Sivukyläasukkaista suuri/suurin osa on saamelaisia. Poronhoitoon kohdistuva laidunmenetyksen uhka on siten uhka saamelaista kulttuuria kohtaan. Monien suomalaisten (jopa Ivalossakin) on vaikea sitä ymmärtää, koska ulkopuoliset tietävät siitä hyvin vähän. Jos porotaloudessa työpaikat vähenevät, sivukylät tyhjäntyvät, jolloin pois muuttavat saamelaiset suomalaistuvat. Siinä menee nopeasti kieli ja kulttuuri, joiden perusta on juuri tietämys poroista, laitumista ja niiden käytöstä sekä poron monikäytöstä.

Paliskuntien tekemisissä laidunmetsärajauksissa kyse ei ole metsätalouden alasajosta. Poronhoito on kantanut ja kantaa vastuunsa metsätalouden työpaikoista luovuttamalla suurimman osan metsälaitumista metsätalouskäyttöön. Inari tarvitsee myös ne metsätalouden työpaikat, jotka suinkin vain voidaan säilyttää ilman että työpaikkoja menetetään poronhoidossa. Perinteinen poronhoito on tähän saakka väistynyt, nyt on metsätalouden vuoro joustaa, kuten Metsähallituslakikin vaatii.

Toisin kuin julkisuudessa on annettu ymmärtää, paliskuntien vaatimusten taustalla ei ole maanomistuskysymys, vaan kysymyksessä on maanomistajasta riippumaton käyttöoikeus.

Paliskuntien vaatimuksia on julkisuudessa yritetty sivuuttaa vastaväitteellä, että porotalouden ahdinko johtuu lihan alaisesta hinnasta tai muista elinkeinon sisäisistä ongelmista. Muitakin ongelmia on, mutta ne eivät riipu laiduntilanteesta, eikä ne voi olla perusteena sille, että poronhoidon laidunedellytykset pilataan.

Stora Enso on toiminut yhteiskuntavastuullisesti pyytäessään Metsähallitusta olemaan hakkaamatta paliskuntien rajaamissa laidunmetsissä. Esitän, että StoraEnso vahvistaa kantansa tekemällä asiasta pysyvän periaatepäätöksen päämieheni ehdotuksen mukaisesti. Eli toivon, että Stora Enso ei ostaisi puuta paliskuntien rajaamilta alueilta, mutta jatkaisi puun ostoa muilta metsätalousalueilta.

Kiitos!